

Gran Paradiso

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Josine Pieters

Gran Paradiso

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 7496 8

ISBN 978 90 263 7497 5 (e-book)

© 2026 Josine Pieters

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining zijn niet toegestaan

Omslagontwerp Margo Togni

Omslagillustratie © Adobe Stock/Sunbeat Studio

Foto auteur © Maartje ter Horst

Ambo|Anthos *uitgevers* vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

PROLOOG

Zwolle, september 1993

‘De lucht is ijl en ik klim hoger en hoger. Ik sla mijn ijsbijl in het ijs en ik voel... niets.’

Roel staat naast het diascherm. Het licht van de projector weerkaatst op zijn wangen.

‘Op deze hoogte is elke centimeter een gevecht. De top ligt nog maar een paar honderd meter boven me. De Monte di Neve is een woeste punt, omringd door ijs en puin. Het zicht reikt niet verder dan een touwlengte. Ik maak mijn bijl los, strek mijn knie en sla de bijl hoger in de wand. En dan...’

Hij laat de stilte even hangen, kijkt de zaal rond.

‘Ik voel hem wegglijden. De muur van ijs blijkt een broos stuk gruis. De adrenaline jaagt door mijn lijf. Als de bijl het niet houdt...’

De zaal blijft stil. Stoelen kraken.

‘Ik sta te hijgen, mijn hart bonst. Toch weet ik mijn evenwicht te vinden. Stap voor stap kruip ik terug naar de plek waar de bijl weer houvast vindt in het ijs. Ik sla een schroef, zet een tussenzekering. Ik klauw in de papperige wand en passeer het verraderlijke stuk. De wand kraakt. Dan voel ik weer stevigheid onder mijn voeten. En even later sta ik op de top!’

Gelach, applaus.

De dia’s volgen elkaar snel op: witte hellingen, gletsjers vol schaduwen, pieken die opgaan in de wolken. Op elke foto staat Roel, met

zijn ijsbijl, wind in zijn baard, wangen als vuur.

‘Lieve vrienden, familie, gewaardeerde gasten. Het betekent veel voor me dat jullie hier zijn, op deze prachtige dag, in Zwolle.’

Hij haalt een hand door zijn haar, laat de stilte even duren. Zijn stem zakt een toon.

Overal hangen foto’s van hem. Achterin liggen stapels van zijn boek, *Solo*, nog in plastic, klaar om gesigneerd te worden.

Jasper zit naast me. Zijn mond is een streep; de folder van het boek kreukt in zijn hand. Hij wrijft met zijn knokkels over zijn kin.

Ik volg zijn blik: Roel de grote bergbeklimmer op het podium, de mouwen van zijn coltrui opgerold, zijn armen sterk, schouders los.

‘Zouden ze weten dat hij zware pillen slikt tegen hoogteziekte? Dat hij boven de zesduizend meter begint over te geven?’ fluistert Jasper.

Roel lacht naar de zaal, leunt naar voren, neemt het applaus in ontvangst alsof hij het verdient. Hij buigt, hij maakt een grapje, charmant tot op het bot.

‘Hij voelt feilloos aan waar je gezien wilt worden,’ zegt Jasper. ‘En precies daar kijkt hij. Iedereen denkt dat hij daar speciaal voor hem of haar staat.’

Zijn stem is vlak. Hij kent het spel.

‘Roel kijkt op iedereen neer,’ zegt hij, nauwelijks hoorbaar.

‘Ga je het doen?’

Hij knikt, zonder zijn ogen van Roel af te halen. Een blik vol woede.

‘In de schijnwerpers voelt hij zich onaantastbaar,’ zegt hij. ‘Dit is het moment.’

Roel buigt en loopt naar de tafel achterin. De menigte beweegt mee.

Hij pakt zijn pen alsof hij het al honderd keer heeft gedaan, maakt grapjes, maakt oogcontact bij elke fan, lacht kort en zet een vlotte handtekening.

Dan verstijft hij. Zijn hand blijft in de lucht hangen. Zijn ogen

flitsen, zoeken. Hij grijpt naar zijn borst; het zweet gutst van zijn gezicht. Er staat paniek in zijn ogen, de zelfverzekerde man is verdwenen.

De zaal valt stil, mijn adem stukt als ik naar hem kijk en mijn handen trillen.

Roel wankelt. En dan zakt hij, tussen de boeken en de posters, in elkaar.

I

Today is the greatest day I've ever known

The Smashing Pumpkins, 'Today' (1993)

Onderweg naar Florence, januari 1993

De Eurolines was niet duur, daar had mijn moeder gelijk in. We zijn twee uur onderweg. De chauffeur staat buiten aan zijn derde sigaret. De bus is vol en ruikt naar natte hond en andijvie, maar ik heb er zin in.

De bekleding van de stoel voelt een beetje kleverig. Op de stof zitten vlekken waarvan ik de herkomst liever niet wil weten.

Net als ik vooroverbuig om een zakje chips uit mijn tas te pakken, klap de rugleuning voor me abrupt naar achteren. Een jongen in een dikke Nomad-donsjas vermorzelt bijna mijn knieën. Hij trekt zijn jas uit en hangt hem aan het haakje bij het raam.

Er ploft een meisje naast me, een bos rode krullen en een dure outdoorjas. Haar elleboog landt in mijn zij. Ik schuif op, voor zover dat gaat met een gordijn van dons in mijn gezicht.

De chauffeur tettert door de microfoon: ‘Zullen we dan maar? Zitten jullie riemen vast?’

Eindelijk rijden we weer.

Langs het raam schuiven industrieterreinen voorbij, reclamezuilen en tankstations. Weilanden met koeien, viaducten met grauwe betonnen pijlers. Ik druk mijn voorhoofd tegen het glas. Mijn grote rugzak zit in het ruim van de bus; tussen mijn voeten heb ik een dagrugzakje met eten voor onderweg, boeken, cassettebandjes en mijn walkman. Alles wat ik nodig heb, denk ik.

Ik kijk naar buiten, ik heb er zin in. Op weg naar het avontuur.

In Velp stond mijn rugzak altijd in de weg. Vooral in háár weg. Op de chesterfield. Tegen de muur. In mijn oude kamertje, dat ze inmiddels als naaiatelier had ingericht. Net niet op de goede plek.

Mijn gevoel stuitert heen en weer tussen opwinding en twijfel. Ik ga het gewoon dóén. Ik ga weg. Naar Italië, naar Florence. Voor het eerst zonder plan B.

De microfoon kraakt opnieuw. ‘Hebben jullie zin in een muziekje?’

Nog voor iemand kan reageren schalt ‘Bamboléo’ door de bus. Direct daarna volgt de ‘Macarena’. Als mijn buurvrouw maar niet het dansje gaat doen.

Een paar rijen verderop gaat een fles rode wijn rond, blikjes bier. Vier jongens worden steeds luidruchtiger. Ze gieren het uit.

‘In Italië vallen ze massaal voor Nederlandse mannen.’

‘Ja man, blond haar.’

‘Jij bent niet blond, gast.’

‘In het donker wel.’

‘Olé!’

Zij doen het dansje wel.

Het wordt donker. We draaien een parkeerterrein op.

‘Twintig minuten!’ roept de chauffeur.

Ik stap uit. De lucht is koud en het tankstation ruikt naar diesel. Ik loop naar het toilet, een verlaten gebouwtje met wc-papier naast de pot. Een natte bril. Ik leg een dikke laag papier neer en ga zo snel als ik kan.

En was daarna extra goed mijn handen.

Buiten staan de jongens te roken bij de ingang van de bus. Een van hen komt terug uit het tankstation met een plastic tas.

‘Drie flessen Martini Rosso. Spotgoedkoop.’

‘Klasse, man.’

Lachend stappen ze weer in de bus, waar de tas onder een stoel verdwijnt.

Ik strek mijn rug en probeer mijn neken schouders los te draaien.
Nog achtentwintig uur.

2

We rijden weer. De vier Romeo's zijn overgestapt op rode martini, hun voeten op de stoelen voor zich; een van hen draait het dopje los met zijn tanden en laat de fles triomfantelijk rondgaan.

Ik luistervink met een glimlach naar hun stoere praatjes. Over hoeveel condooms ze bij zich hebben. Over wie er deze vakantie zeker gaat scoren. Over campings vol Italiaanse meisjes.

'Ik kan het alfabet boeren,' zegt er een.

'Doe dan.'

Hij zet aan. A, B, C. Halverwege moet hij lachen, verslikt zich in zijn martini en krijgt applaus alsof hij zojuist een wereldprestatie heeft geleverd.

Ik probeer te verzitten. Eerst rechtop, met mijn hoofd tegen de leuning, half onderuit. Ik vouw mijn sjaal op als kussen en leun tegen het raam. Ik probeer het zonder kussen. Mijn been slaapt. Mijn onderrug brandt. Er bestaat geen houding die werkt.

'Zal ik een filmpje opzetten?' vraagt de chauffeur opgewekt.

We mogen kiezen tussen *Lethal Weapon* en *The Naked Gun*. O wacht, *Rocky 1* tot en met 5 met Sylvester Stallone heeft hij ook.

Ik kruip diep weg in mijn fleece en leg mijn sjaal over mijn hoofd, mijn buurvrouw snurkt inmiddels zacht tegen mijn schouder.

De lichten in de bus worden gedimd.

Ik doe mijn walkman op. Het batterijklepje klemt niet goed, ik moet het met mijn duim aandrukken tot het lampje aangaat. De muziek overstemt het gesnurk en het geluid van lege flessen die door de bus rollen.

Ik denk aan thuis. Aan mijn moeder die altijd alles keurig op zijn plek legt. De kranten op een stapeltje. De barometer kaarsrecht aan

de muur. De lelies in de kristalvaas.

‘Structuur,’ zei ze, ‘dat is wat jij nodig hebt.’

Ze zit nu vast aan de eettafel, gebogen over haar kruiswoordpuzzel.

Ik dommel in een onrustige slaap.

Buiten is het grijs en vroeg. Het raam is beslagen. Mijn nek zit vast en als ik mijn hoofd optil, schiet er een scherpe pijn langs mijn schouderblad. Mijn benen zijn van rubber.

‘Florence, we zijn er,’ zegt iemand achter me slaperig.

De bus komt met een schok tot stilstand. De vloer ligt bezaaid met vertrapte chips en lege colablikjes, iemand heeft overgegeven in het gangpad en er keukenpapier overheen gelegd.

Ik trek mijn regenjas en mijn bergschoenen aan, tweedehands, praktisch, met paarse veters, maar ze pasten en ze waren goedkoop.

Buiten haal ik diep adem. Frisse lucht. Ik ben er!

De chauffeur haalt de bagage uit het ruim. Mijn rugzak ziet eruit alsof ik op wereldreis ga.

‘Nou,’ zeg ik tegen mezelf. ‘Dan ga ik maar.’ Ik sla de banden over mijn schouders en duikel bijna voorover van het gewicht.

Florence.

Ik weet niet precies wat ik hier kom doen. Ik weet alleen dat ik niet in Velp wilde blijven, naast mijn moeder op de bank.

Eerst maar eens afstuderen.

3

Het busstation ligt pal naast het treinstation Santa Maria Novella. Een uitgestrekt terrein met bussen, taxichauffeurs en motoren die stationair brommen.

De bus loopt leeg. De jongens uit de bus strompelen weg over

het plein, capuchon over hun hoofd, met hangende schouders, elk stapje een kleine overwinning.

Ik moet lachen, zachtjes, in mezelf.

Met mijn rugzak op mijn rug en mijn Eastpak op mijn buik loop ik het terrein af, Lonely Planet in de hand en zesendertig uur bus in de botten. Elk onderdeel van mijn lijf tekent apart protest aan.

Chauffeurs roepen naar elkaar, taxi's toeteren, koffers ratelen over de tegels. Sommige woorden herken ik, vooral de krachttermen. Italiaans klinkt hier sneller en vanzelfsprekender dan in mijn lesboek.

Florence.

De gebouwen zijn geel en rood, verweerde gevels, luiken die half openstaan. Na het busstation moet ik eerst langs bussen en taxi's, het verkeer in mijn oren, een druk verkeersplein over. Auto's staan drie rijen dik, er schiet een jongen op een Vespa rakelings langs me heen.

En dan staat hij er ineens.

Een enorme kathedraal met een rode koepel die boven alles uittorent. Zo groot dat hij niet op de foto past. Wit, groen en roze marmer overal, patronen die maar door blijven gaan, gebrandschilderde ramen die licht vangen. Daarnaast een toren, rank en geometrisch, en daar weer naast een laag, achthoekig baptisterium met gouden deuren.

Alles staat hutjemutje op één plein gepropt.

Duiven, zwermen toeristen, gidsen met paraplu's omhoog, camera's die tegelijk de lucht in schieten. Stemmen in alle talen. Marmer, kleur, beweging. Alles botst tegen elkaar op en ik sta er middenin, met mijn rugzak en mijn houten lijf.

Mijn rugzak snijdt in mijn schouders, maar als ik hem afdoe, krijg ik hem nooit meer op mijn rug. En naar binnen kan ik toch nergens met dat ding.

Via dei Calzaiuoli zie ik op het bordje, chique winkels. Casa di Dante. Het Bargello. Al bleef ik hier een jaar, dan nog zou ik niet alles kunnen zien.

Ik klap het boek weer dicht en volg de straat, langs beelden, glimmende etalages. Ik kijk naar de leren tassen, naar schoenen die meer kosten dan mijn hele garderobe bij elkaar. Op straat lopen prachtige mensen, vrouwen op hoge hakken, mannen in maatpakken, gezichten strak op zakendoen.

Ik wandel richting de Piazza San Lorenzo, waar het ruimer en rommeliger is, aardser, met straatjes vol etenswaren, kaas, ham, zelfgebakken brood. Marktstalletjes staan dicht op elkaar, hun zeilen hangen slap, nog half opgevouwen.

De gevel van San Lorenzo is kaal en onaf, een enorme muur zonder versiering, alsof de bouwer halverwege besloot dat hij het welletjes vond. Of het geld was op, dat kan ook.

Ik laat mijn rugzak van mijn schouders glijden en ga op de trappen zitten met trillende benen. Beter. Ik neem een slok water uit mijn Sigg-fles en kijk om me heen, naar de mensen die voorbij slenteren.

Voor me op het plein zitten straattekenaars, laag bij de grond, met hun knieën op de stenen en krijgt binnen handbereik. Georganiseerd rommelig, elk in zijn eigen concentratie, afgesloten van de rest.

Voor me groeit een grote krijttekening van een vrouw in een blauwe jurk. Haar gezicht en lijf zijn al ingevuld, zacht en bijna tastbaar, terwijl de rest nog bestaat uit witte schetslijnen. Hier en daar schuift kleur over steen, een vlak wordt een schaduw, een lijn krijgt gewicht.

Ik moet denken aan vorig najaar, aan het Holland Festival, op het Leidseplein. Aan die straattekenaar die ik daar zag, gebogen over de stenen, in zijn camouflagebroek. Hoe onder zijn handen een madonna verscheen, zomaar op de stenen op de grond. Alsof ze er altijd al was geweest. Kunst die bestaat zolang je blijft kijken.

De markt komt op gang, de eerste kramen gaan open. Ik sta op, zet mijn rugzak even tegen de muur en loop het plein op, richting een van de tekenaars.

Ik sta al bijna naast hem als ik het zie: *La Primavera*, getekend op het plein, groter dan ik had verwacht.

De straattekenaar zit gehurkt boven zijn tekening, een knie op de grond. Trefzeker zet hij lijnen, hij vervaagt de kleuren met zijn vingers, zijn handen vol krijt. Zijn haar valt in zijn gezicht, donker en ongekamd, alsof hij er vanochtend alleen even snel met zijn hand doorheen is gegaan. Vale zwarte spijkerbroek, een zwart Iron Maiden-shirt, krijtvegen op zijn mouw. Sjofel, met een zeldzame vanzelfsprekendheid. Alles aan hem is aandachtig en nonchalant tegelijk.

De vrouwen in het bos dansen, hun jurken zijn dun als mist. In het midden staat Venus, met haar gouden haren en rode mantel. Haar blik is zacht, mysterieus, een klein lachje om haar mond. Rechts grijpt een man een nimf vast; uit haar mond dwarrelen bloemen, hij blaast haar omver. Alles beweegt, de madeliefjes bij haar voeten, de sinaasappels in de bomen.

Mijn moeder vindt het kitsch, dat weet ik zeker, maar ik kan hier de hele dag naar kijken. Naar die betoverende blik van Venus, dat prachtige haar. Botticelli op straat, dit is kunst die ik snap.

Ik schrik op als ik een druppel in mijn nek voel. Eerst een paar spatten; er verschijnen donkere stippen op de stenen. Ik kijk omhoog, naar de grijze lucht boven me.

Verdwaasd kijk ik om me heen, alsof ik net wakker ben geworden uit een droom en ineens weer terug ben in de echte wereld.

Het begint harder te regenen, mensen gaan op een holletje richting luifels, winkeldeuren, alles wat maar beschutting biedt.

Een druppel valt midden op Venus' gezicht en maakt een donkere vlek van haar neus, van haar melancholieke ogen. Steeds meer druppels, de kleuren lopen uit: blauw in rood, rood in bruin. Het regenwater maakt de kleuren feller, lijnen vervagen, Venus lost langzaam maar zeker op in de druppels. Ik wou dat ik haar kon vasthouden.

De tekenaar kijkt even op, knijpt zijn ogen dicht tegen de regen. Hij haalt zijn schouders op en begint zijn spullen in te pakken. Hij steekt onbewogen een sigaret op en kijkt me aan.

‘*Domani di nuovo,*’ zegt hij met een lachje.

Ik glimlach terug. ‘Dan kom ik weer kijken.’

Hij grinnikt. ‘*Sei turista?*’

‘Student,’ zeg ik. ‘Voor even.’

‘*Sei da sola?*’

Ik knik.

‘*A Firenze non si è mai soli,*’ zegt hij. In Florence ben je nooit alleen.

Langzaam lost de tekening op. Een gekleurde stroom krijt spoelt langs mijn schoenen. Daar gaat ze.

La Primavera is nu een waas van kleur, glimmend in het water. De regen trekt in mijn kleren, maar ik blijf staan kijken, naar hoe de kleuren zich vermengen en in een regenput verdwijnen. De stad verandert in een doolhof van natte straten, druipende gevels en snelle voetstappen. Morgen begint hij gewoon opnieuw.

5

De tekening spoelt weg, maar het krijt blijft kleven aan mijn bergschoenen, roze en blauwe vegen op mijn dikke Meindls. De straattekenaar pakt zijn spullen in, schuift de doos met krijt zorgvuldig in een etui en gooit zijn Invicta-rugzak losjes over een schouder.

Hij kijkt nog één keer om, uit zijn achterzak steekt een doekje, stijf van het krijt.

‘*Ciao, ci vediamo.*’ Hij komt dichterbij en geeft me een hand, een dun ringetje glimt in zijn oor. ‘Fabrizio.’

‘Eva.’

Dan loopt hij weg, de Piazza San Lorenzo over, en verdwijnt tussen de marktkramen.

Ik hijs mijn inboedel weer op mijn rug en hinkstap op mijn stijve

benen tussen de marktkramen door. Ze staan dicht op elkaar, zeilen in rood, geel en blauw hangen schuin over stangen. Rollen stof liggen opgestapeld, leren tassen, riemen en portemonnees, souvenirs voor toeristen. Manden met sinaasappels en kolen glanzen dof in het winterlicht, bossen kruiden hangen te drogen. Marktlui blazen in hun handen in de koude lucht; ademwolkjes stijgen op terwijl ze praten.

Eerst koffie. En iets eten, want de broodjes op het station zagen eruit alsof ze daar al een tijd lagen.

De regen heeft mijn haar platgeslagen in mijn nek, mijn broek plakt aan mijn benen. Ik kijk om me heen of ik ergens een ontbijtje kan vinden.

Het plein is leeggespoeld; de markt staat er wat verloren bij. Op mijn bergschoenen sop ik naar Bar Tabacchi Bianchi aan de overkant.

Binnen is het warm. De lucht is zwaar van koffie en sigarettenrook. Bruine tegels op de vloer, broodjes en *crostatine* met abrikozenjam in de vitrine. Flessen grappa en Campari langs de muur, een blinkende marmeren toog. Aan de wand een televisie met een talkshow zonder geluid. Uit de radio klinkt Zucchero, met een stem hees als een oude Vespa.

Mijn natte jas belandt over een stoel. Aan de bar staat een ober die sprekend lijkt op Eros Ramazzotti. Hij is duidelijk van het type 'ik ben onweerstaanbaar', al vindt hij dat vooral zelf. Hij grijnst breed en neemt me op met half toegeknepen ogen.

'Cappuccino?'

'Per favore.'

Mag eigenlijk niet meer na elven, zegt hij, maar voor *una bella bionda* knijpt hij een oogje dicht. Een klein litteken op zijn wang beweegt mee als hij lacht. Even later staat er een perfecte koffie voor me, met een hartje in het schuim, en een *cornetto*.

'*Questa è per te,*' zegt hij, zijn blik ruim onder mijn gezicht. '*Tutto bene?*'

Ik knik en zet mijn tanden in de kraakverse croissant.

'Lunedì, eh? *Sempre una tragedia, bella.*' Maandag is altijd een drama, schoonheid.

De koffie is heet en bitter, precies goed, en de warmte zakt langzaam naar beneden.

Op tafel ligt een oude *Novella 2000*. Lady Di. Ciciolina met een roze teddybeer in het parlement. Berlusconi die een nieuwe show aankondigt. Iets met glitter, gokken en bloot. Veel bloot.

Ik moet denken aan mijn moeder, die de krant leest met handschoenen aan. Het toonbeeld van beschaving. Zij zou zeggen dat dit soort pulp je hersens oplost. Misschien is dat precies de bedoeling.

Op mijn schoen zit nog steeds roze krijt. Ik wrijf het met mijn duim uit over het leer, tot het een vage waas wordt.

Kunst die verdwijnt.

Vorig jaar hield er meer op. Arjan maakte het uit. Verliefd op iemand anders. Ik wist meteen op wie: Tessa met haar vlechtjes en haar verveelde blik. Tessa die alles beter wist, die nooit ergens moeite voor leek te doen. Tessa die ik haatte.

Daarna de bergen. Ver weg van alles en iedereen. De Rifugio Monte di Neve, zonder elektriciteit of stromend water, op 2400 meter. Een plek waar alles overzichtelijk was: werken, eten, slapen. En stilte.

Maar de winter kwam, de hut sloot en ik ging terug naar Velp. Ik sleet mijn dagen op de bank, keek naar MTV. Een weekendbaantje bij Oranjerie Rosendael. Ik telde de uren en maakte cassettebandjes om de avonden door te komen. Alles liever dan naast mijn moeder kijken naar *Ron's Honeymoonquiz of TROS Aktua* om zeven uur.

Toen begon ze over Florence, over mijn studie afmaken. Ik wilde het niet toegeven, maar ze had een punt.

Dus nu zit ik hier. In Florence. Stad van bankiers, strak design en mooie schoenen. De stad waar de kunst op straat ligt. En waar Velp héél ver weg voelt.

Over twee maanden is het lente.